

c4j89B2U2bVTe 7GLf Jgab
G2BoxU8VMFNaNyc-Z4Q (дата звернення:
10.09.2021).

3. Освіта протягом життя як чинник людського розвитку. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyahom-zhittya-yak-chinnik-lyudskogo-rozvitku> (дата звернення: 10.09.2021).

4. Савченко В. А. Розвиток персоналу. Управління процесами розвитку талантів. Підручники: веб-сайт. URL: https://pidru4niki.com/82079/menedzhment/upravlinnya_protse-sami-rozvitku_talantiv (дата звернення: 13.09.2022).

AR3pBtUk9GUmOopw7c4j89B2U2bVTe 7G
Lf JgabG2BoxU8VMFNa Nyc-Z4Q [in
Russian].

3. Osvita protyahom zhyttya yak chynnyk lyuds'koho rozvytku. Analitychna zapyska [Site of National Institute of Strategic Studies]. *niss.gov.ua*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/osvita-protyahom-zhittya-yak-chinniklyudskogo-rozvitku> [in Ukrainian].

4. Savchenko, V.A. (2022). *Rozvytok personalu. Upravlinnya protsesamy rozvytku talantiv* [Personnel development. Management of talent development processes]. Retrieved from https://pidru4niki.com/82079/menedzhment/upravlinnya_protse-sami-rozvitku_talantiv [in Ukrainian].

JEL: M 210

ЯКУШЕВА Наталія

Асистент, КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9511-2723>

e-mail: nata-sheu@ukr.net

Nataliia YAKUSHEVA

Assistant,
KNEU named after Vadym Hetman

РЕІНЖІНІРИНГ ЕКОСИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

REENGINEERING OF THE INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP ECOSYSTEM IN THE CONDITIONS OF WAR

Анотація: В роботі досліджено розвиток бізнесу в умовах війни. Запропоновано використання цифрового простору як інструменту реінжинірингу екосистеми інноваційного підприємництва. Розглянуто державну підтримку сфери підприємництва в Україні.

Ключові слова: екосистема інноваційного підприємництва, цифрова платформа, реінжиніринг екосистеми інноваційного підприємництва.

Abstract: The report was investigated the development of business in the conditions of war. The use of digital space as a tool for reengineering of the innovative entrepreneurship ecosystem is proposed. The state support of the sphere of entrepreneurship in Ukraine is considered.

Keywords: The innovative entrepreneurship ecosystem, digital platform, reengineering of the innovative entrepreneurship ecosystem.

Пріоритетним напрямом розвитку економіки нашої країни є інноваційне підприємництво. Активна взаємодія науки та бізнесу є важливою передумовою розвитку держави на шляху до економічного прогресу. Виклики сьогодення змушують переглянути сферу взаємовідносин науки, бізнесу, інноваційного підприємництва та суспільства. На сьогоднішній день, враховуючи сучасні реалії, бізнес опинився в складних умовах. Для кращого розуміння стану бізнесу в умовах війни в Україні пропонуємо розглянути такі дані:

1. Стан активності бізнесу - 46,8 % підприємств зупинені або майже зупинені. 12,4 % не змінили або збільшили обсяги робіт, порівнюючи з періодом до 23.02.2022 р. 70 % бізнесу долучилися до волонтерської активності [1].

2. Загальні прямі втрати бізнесу з 24.02.2022 р. складають 85 млрд. дол. за узагальненою самооцінкою бізнесом. Релокація складає 19%. Втрата кадрів у зв'язку із скороченням складає 20%, відправлено у відпустку - 20%, скорочено зарплат - 27% [1].

3. Середній очікуваний показник обсягів реалізованої продукції бізнесу у 2022 році складає 48%. Зорієнтовані на розвиток експорту - 43,6% підприємців [1].

4. Вже адаптувалися та мають стратегію дій 33,4% бізнесу [1].

5. Потреба бізнесу у фінансуванні складає 73,9 млрд. дол. [1].

По даним опитування Центру розвитку інновацій, Офісу з розвитку підприємництва та експорту, національного проєкту Дія.Бізнес за підтримки Європейського Союзу та в межах Ініціативи для відновлення економіки, розвитку підприємництва та експорту України можна виділити ключові перешкоди відновленню бізнесу [1]: відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на внутрішньому ринку; непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку; відсутність достатнього капіталу; непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу; недоступність кредитних коштів; зруйновність ланцюгів постачання; неефективна, довга, дорога логістика.

Враховуючи попередні дослідження [2], хочемо зазначити, що успішний розвиток бізнесу та інноваційного підприємництва залежить від ефективного функціонування сприятливої його екосистеми. Тому в реаліях сьогодення необхідним є здійснення реінжинірингу екосистеми інноваційного підприємництва. На нашу думку, в сучасних умовах глобалізації велику роль відіграють інформаційні технології. Це є єдиний шлях розвитку, який відповідає умовам навколишнього світу, що стрімко змінюється. Глобальною, всезагальною тенденцією є цифровізація. Цифровим простором, екосистемою, що об'єднує в цілому всіх учасників бізнесу є платформи. Багато платформ можна охарактеризувати як технологічні рішення (додаток, сайт), агрегатори, які спрямовані на задоволення попиту та пропозиції шляхом формування можливості контакту замовника та споживача та діяльність, наповнення і правила функціонування яких регулює власник та розробник [3]. Платформи не потребують великих витрат, ресурсів, найманих працівників. Вони є набагато дешевшими у порівнянні із створенням та веденням традиційного виробничого бізнесу, мають простий механізм масштабування. Платформи полегшують комунікацію між постачальниками та споживачами завдяки формуванню на платформі власної кон'юнктури. Наявність великої кількості постачальників формує конкуренцію та рівень цін. Цифрові платформи, які будуть полегшувати взаємодію всіх учасників екосистеми інноваційного підприємництва, є важливим інструментом реінжинірингу на сучасному етапі розвитку. На нашу думку, створення цифрових платформ, а також платформ за участі держави, які

будуть об'єднувати учасників екосистеми інноваційного підприємництва в одне ціле, полегшить процес їх взаємодії та просування на ринок інновацій.

На сьогоднішній день держава активно підтримує сферу підприємництва, що позитивно вплинуло на діяльність суб'єктів підприємницької діяльності. Зокрема, підприємці мають право на використання спрощеної системи оподаткування бізнесу (ФОП та юридичним особам) з оборотом до 10 млрд. грн., зменшено ставку єдиного податку з 5% до 2% від обороту без ПДВ, звільнення від сплати єдиного податку платників 1 та 2 груп, звільнення від плати за землю та екологічного податку на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або які були тимчасово окуповані та ін..[4]. Понад 30% українського бізнесу вже адаптувалися до нових реалій і мають бізнес-стратегію розвитку. Велика кількість суб'єктів підприємницької діяльності здійснили переміщення на Захід України. На Заході України найбільший відсоток бізнесу (37,7%), який має стратегію, налагодив базові процеси, а деякі почали адаптуватися до неї. Проте, близько 50% бізнесу по всій Україні ще досі в процесі обдумування та інтуїтивного управління (від 46,6% у Центрі України до 58,9% на Сході). Загалом, станом на липень-серпень 2022 р. 39,9% всіх підприємств в Україні повністю або майже зупинені [5].

Отже, враховуючи сучасні реалії, пропонуємо створення та використання цифрових платформ та платформ за участі держави як важливої основи ведення бізнесу та розвитку інноваційного підприємництва. При формуванні екосистеми інноваційного підприємництва цифрові платформи є об'єднуючою системою усіх суб'єктів інфраструктури в єдине ціле.

Література

1. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування. 20.06.2022. URL: <https://cid.center>
2. Якушева Н. В. Теоретичні аспекти визначення екосистеми інноваційного підприємництва / Якушева Наталія Валентинівна // Economy of enterprise: theory and experience : collection of materials of the VII International Scientific and Practical Conference (12 october 2018, Kyiv, Krakow, Praha, Nairobi) / Ministry of Education and Science of Ukraine, National Economic University named after Vadym Hetman [et al.]. – Krakow ; Nairobi (IDIA), 2018. – P. 74–76. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30570/eet_18_24.pdf?sequence=1
3. Цифрові платформи як ефективна бізнес-модель. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи. 2021: II Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент:

References

1. Stan ta potrebi bisnesu v umovah viyni: resultati opituvannya. 20.06.2022. URL: <https://cid.center>
2. Yakusheva N.V. Teoretichni aspekti viznachennya ekosistemi innovatsiynogo pidpriemnitstva / Yakusheva Nataliia Valentinivna // Economy of enterprise: theory and experience : collection of materials of the VII International Scientific and Practical Conference (12 october 2018, Kyiv, Krakow, Praha, Nairobi) / Ministry of Education and Science of Ukraine, National Economic University named after Vadym Hetman [et al.]. – Krakow ; Nairobi (IDIA), 2018. – P. 74–76. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/30570/eet_18_24.pdf?sequence=1
3. Tsifrovi platformi yak effektivna bisnes-model. Bisnes, innovatsii, menedzhment: problemi ta perspektivi. 2021: II Mizshnarodna nauково-praktichna konferentsiya “Biznes, innovatsii,

проблеми та перспективи». URL: confmanagement.kpi.ua

4. Відродження українського бізнесу в умовах війни: аналітика за 2 місяці. 27.04.2022. URL: decentralization.gov.ua
5. Стан та потреби бізнесу в Україні: регіональні тенденції. Центр розвитку інновацій. 30.08.2022 р. URL: decentralization.gov.ua

menedzhment : problemi ta perspektivi". URL: confmanagement.kpi.ua

4. Vidrodzshennya ukrainskogo biznesu v umovah viyni: analitika za 2 misyatsi. 27.04.2022. URL: decentralization.gov.ua
5. Stan ta potrebi biznesu v Ukraini: regionalni tendentsii. Tsentr rozvitku innovatsiy. 30.08.2022 p. URL: decentralization.gov.ua

JEL J23, M13, M20

ЗАХАРОВА Оксана

доктор економічних наук, професор,
Черкаський державний технологічний
університет, Україна
ORCID 0000-0001-5793-6203

e-mail: bonheur5576@gmail.com

Oksana ZAKHAROVA,

Doctor of Economics, Professor, Professor
Cherkasy State Technological University,
Ukraine

РЕЛОКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

RELOCATION OF ENTERPRISES AS A TOOL FOR RESTORING THE ECONOMY OF UKRAINE

Анотація: Визначено доцільність, правові межі та можливості релокації українських підприємств у воєнний час. Обґрунтовано умови результативної релокації підприємств та переваги для територій, які приймають переміщені підприємства.

Ключові слова: релокація, бізнес, підприємство, економіка, Україна

Abstract: The expediency, legal boundaries and possibilities of relocation of Ukrainian enterprises in wartime are determined. The conditions for effective relocation of enterprises and the advantages of territories that receive relocated enterprises are substantiated.

Keywords: relocation, business, enterprise, economy, Ukraine

Військова агресія РФ по відношенню до територіальної цілісності та незалежності України, що розпочалася ще навесні 2014 р. і набула повномасштабного характеру воєнного вторгнення 24 лютого 2022 р., разом із страшними втратами населення та руйнуванням інфраструктури населених пунктів країни, одночасно нанесла непоправну шкоду й економіці країни. Так, велика кількість промислових підприємств та інших суб'єктів господарювання за цей час була зруйнованою і практично не підлягає відновленню, значне число підприємств опинилося на тимчасово окупованій агресором території країни, що суттєво скоротило бюджетні надходження та вивільнило значну кількість робочої сили. При цьому, враховуючи той факт, що окуповані та найбільшим чином постраждали області України мають найвищий промисловий потенціал і зосередження великих й потужних промислових підприємств металургійної, вугільної, хімічної та машинобудівної галузей, то масштаби негативної дії на економіку країни та її експортний потенціал є практично катастрофічними.

Ще з 2014 р. в Україні почали відбуватися процеси тимчасового переміщення суб'єктів господарювання на підконтрольну Україні територію. Ці процеси почалися спонтанно і у переважній більшості випадків здійснювалися